

Vastaus valtuustoaloitteeseen / Selvitys kaupungin alueella tehtävien valokuiturakennustöiden koordinoinnin parantamiseksi

Kaupunginvaltuusto 20.10.2025 § 108

Valtuutettu Keränen esitti seuraavan valtuustoaloitteen:

” Tällä hetkellä eri toimijat rakentavat kiihtyvällä tahdilla valokuituverkkoja kaupungin alueella. Valokuituverkkojen rakentaminen edistää tietoyhteiskunnan kehitystä ja on kehittyvän alueen tunnusmerkki. Joillakin alueilla tapahtuva katujen jatkuva työmaatoiminta on tuonut esiin kysymyksen, miten kaupunki koordinoi ja kontrolloi alueillaan verkkojen rakentamiseen liittyviä töitä?

Kaupungin tulisi velvoittaa, että verkonrakentajat tekevät yhteistyötä ja suorittavat rakennustyönsä samanaikaisesti, jopa yhden urakoitsijan toimesta yhteiskaivuuna. Ei jokainen eri aikaan samalla alueella.

Kaupungin tulee edellyttää töiden jälkeistä ennallistamista sekä alueillaan sijaitsevien johto- ja putkireittien sijaintitietojen sähköistä dokumentointia. Ennallistaminen tulee tehdä olemassa ollutta infraa kunnioittaen, eikä sinne päin.

Valokuitujen lisäksi katualueilla tehdään myös muiden verkkojen, kuten vesi-, viemäri- ja kaukolämpöputkien sekä sähkökaapeleiden rakentamistöitä. Jotta töistä tulisi vähäistä haittaa, tulisi rakennustöitä kyetä koordinoimaan alueittain paremmin.

Kaupungin talous on tiukilla, eikä katujen perusparantamisen rahaa pidä joutua käyttämään edellämainittujen töiden jälkien korjaamiseen. Tavoitteena tulisi olla myös katualuetöiden nykyistä parempi koordinointi ja "vähemmän haitan" periaate alueiden asukkaille, katuinfralle sekä taloudelle.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kaupunki alkaa tiedottamaan alueen asukkaita paremmin meneillään olevista rakennustöistä sekä vaatii ennallistamisia jämäkämmin kaivauksia tehneiltä yrityksiltä. Kaupungin kuuluu alkaa vaatia toimijoita useammin saman neuvottelupöydän ääreen ja antaa aikaikkuna, jolla alueella saa toimia.”

Liite A

Allekirjoitettu valtuustoaloite

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti merkitä aloitteen pöytäkirjaansa ja saattaa sen kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Valmistelijat

Johtava ympäristötarkastaja Tuomas Hirvijoki, lupatarkastaja Tiia Sillanpää, työpäällikkö Nico Moilanen

Voimassaoleva lainsäädäntö

Kaivuita ja töitä katualueella ohjaa eri lainsäädännöt, muun muassa Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978), Laki sähköisen viestinnän palveluista (917/2014) ja Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä (276/2016). Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978, ns. kunnossapitolaki) tuli voimaan 1.1.1980. Kunnossapitolaki on vanha ja sitä ollaan päivittämässä valmistelussa olevaan yhdyskuntarakentamislakiin, jonka tausta-aineistona on ympäristöministeriön vuonna 2022 teettämä kunnossapitolain toimivuusarviointi. Useat kunnat lausuvat ympäristöministeriön kunnossapitolain toimivuusarvionnista.

Laki sähköisen viestinnän palveluista (917/2014) 229 § Teleyrityksen oikeus sijoittaa telekaapeli, tukiasema ja radiomasto:

1 mom: Teleyrityksillä on Sähköisen viestinnän palvelulakiin (SVPL 917/2014) perustuva oikeus telekaapeleiden sijoittamiseen. Kyseisen lain 229 §:ssä sanotaan, että teleyrityksellä on oikeus sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsevalle alueelle yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palveleva:

1) telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylvä;

Laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä (276/2016) 4 § Yhteisrakentaminen

4 §:n 1 mom.: ”Verkkotoimijan on suostuttava toisen verkkotoimijan fyysisen infrastruktuurin yhteisrakentamista ja verkkojen yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin. Pyyntö on esitettävä kirjallisena ja yksilöitynä. Kohtuulliseen pyyntöön on suostuttava, jollei yhteisrakentaminen:

1) lisää verkkotoimijoiden kustannuksia erillisrakentamiseen verrattuna;

2) koske vähäistä rakennushanketta; tai

3) vaaranna verkon turvallisuutta tai verkon käyttöä aiottuun tarkoitukseen.

4 §:n 2 mom.: Yhteisrakentamista koskeva pyyntö on jätettävä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja viimeistään kuukautta ennen kuin hankkeeseen haetaan lupaa toimivaltaiselta viranomaiselta.

4 §:n 3 mom.: *Jollei toisin sovita, yhteisrakentamisesta aiheutuvat kustannukset jaetaan verkkotoimijoiden kesken erillisrakentamisesta aiheutuvien arvioitujen kustannusten suhteessa.*

4 §:n 4 mom.: *Jos verkkotoimija kieltäytyy täyttämästä toisen verkkotoimijan yhteisrakentamista koskevaa pyyntöä tai jos ehdoista ei päästä sopimukseen kuukauden kuluessa yhteisrakentamista koskevan pyynnön vastaanottamisesta, verkkotoimija voi saattaa asian Liikenne- ja viestintäviraston ratkaistavaksi.*

Edellä mainittu 4 §:n 4 mom. tarkoittaa, että riitatilanteessa asian ratkaisee Liikenne- ja viestintävirasto, eikä Kokkolan kaupunki.

Kokkolan kaupungin nykyiset käytännöt koskien laajoja valokuitukaivuita

Toimintatavat laajoille kaivuilla (valokuituoperaattorit, tietoliikennekaivuut ja muut toimijat) Kokkolassa hyväksyttiin Rakennus- ja ympäristölautakunnassa 5.2.2025 (§ 8). Päätös toimitettiin tiedoksi Kaupunkirakennelautakunnalle. Tätä edelsi aiempi linjaus, joka käsiteltiin rakennus- ja ympäristölautakunnassa 7.2.2024 (§ 20).

Ohje laadittiin yhdessä kaupungin infrarakentamisen, kaupunkiluvituksen, liikenneväylien kunnossapidon ja kaupunkialueiden kanssa. Ohjeesta pyydettiin lausunnot eri viranomaisilta ja toimijoilta. Määräaikaan mennessä saatiin yhteensä 3 lausuntoa. Oheismateriaalissa A on esitetty toimintatapaohje (RYL 5.2.2025 § 8, Liite A).

Oheismateriaali A Toimintatavat laajoille kaivuilla Kokkolassa

Saneerauskohteiden osalta kaupungin infrarakentaminen laittaa omat kaivualueet kuulutukseen kunkin vuoden tammikuussa ja tiedottaa operaattoreita. Toimijoilla on huhtikuun loppuun mennessä aikaa ilmoittaa liittyvätkö samaan kaivantoon kaupungin kanssa. Tällöin ei tehdä erillisiä kaivulupapäätöksiä, vaan toimenpiteet sovitaan kaupungin infrarakentaminen -yksikön kanssa. Saneerauskohteiden osalta tiedotetaan myös erikseen energialaitosta ja vesilaitosta ja muistutetaan mahdollisuudesta suorittaa kaivutyöt samaan aikaan.

Laajoja kaivuita koskevat kaivulupahakemukset tulee jättää kaupungin sähköiseen asiointipalveluun kunkin vuoden huhtikuun loppuun mennessä. Kaivutöiden yhteydessä tulee pyrkiä saattamaan työt yhdenmukaisesti valmiiksi siten, että kaivutöitä koskevilla laajemmilla katualueilla (korttelialueet), kaikki kaapeliverkostot tai ainakin niitä varten tarvittavat putkistot sijoitetaan maahan ennen katujen päällystämistä ja korjausta. Verkostoa ei tarvitse sijoittaa alueelle valmiiksi, mutta putkien sijoittamisella mahdollistetaan verkoston laittaminen kadun alle ilman laajempia kaivutöitä. Tällöin olemassa oleviin putkiin voidaan sijoittaa kaapelit myös myöhemmin pienillä kaivutöillä, pienemmillä kustannuksilla ja välttämään turhia jälkihoitotöitä, kuten samojen katuosuuksien useita peräkkäisiä

päällystystöitä. Tarkoituksena on se, että verkostojen saneeraustyöt ja uusien verkostojen sijoittaminen suunnitellaan etukäteen ja tieto välittyy toimijoiden kesken. Tällöin suositaan yhdenaikaisia kaivutöitä ja samoihin kaivantoihin laitettavia putkia/kaapeleita. Samalla vältetään ylimääräisiä ja tarpeettomia katurakenteiden aukomisia ja korjaamisia organisoimalla työn suoritusajankohdat jouheviksi siten, että kaikki toimijat pyrkivät rakentamaan yhdenaikaisesti verkostot ennen katujen ja viheralueiden korjaamista tai ainakin sijoittamaan valmiiksi kaapelien suojaputket, joihin voivat sitten myöhemmin sijoittaa tarvittavat kaapelit. Laajat kaivuutyöt tulee suorittaa ensisijaisesti valmiiksi kunkin vuoden syyskuun loppuun mennessä, jotta päällystystyöt ennätetään tekemään ennen talven tuloa. Mikäli työt eivät valmistu tässä ajassa, tulee niistä sopia erikseen kirjallisesti infrarakentamisen / liikenneväylien kunnossapidon yksikön kanssa (tiemestari tai työpäällikkö).

Kaivuluvan yhteydessä annettuja lupaehtoja tulee noudattaa. Kaivutyössä ja asennustyössä tulee lisäksi noudattaa lupapäätöksen liitteenä olevia Kokkolan Energiayhtiöiden ohjetta maanalaisten rakenteiden läheisyydessä suoritettavista kaivuista, Kokkolan Veden ohjetta vesijohto- ja viemäriverkostojen läheisyydessä työskentelyyn, kaupungin ohjetta koskien puiden suojaamista kaivu- ja rakentamistöissä ja kaupungin katualueen näkemäohjetta (koskien erityisesti jakokaappien sijoitusta). Oheismateriaalissa B on esitetty yleisimmin käytössä olevat laajojen kaivulupien lupaehdot sekä edellä mainitut kaivuluvan liitteet. Lupaehtoja muokataan tarpeen mukaan ja ne määritetään ja käsitellään tapauskohtaisesti muun muassa lupahakemuksia koskevien lausuntojen pohjalta. Luvasta esitettyjä lausuntoja tulee lisäksi noudattaa.

Oheismateriaali B	Esimerkki laajoja kaivuita koskevan kaivuluvan lupaehtoista ja kaivulupien liitteet
-------------------	---

Kunkin toimijan tulee lisäksi toimittaa sijoitettujen kaapeleiden sijaintitiedot tulee Kokkolan kaupungin Paikkatietoihin. Kaapelireitit tulee ilmoittaa myös valtakunnalliseen Johtotietopankki.fi -palveluun.

Yleisesti kaikissa myönnettyissä kaivuluvissa suositellaan yhteiskaivuita. Kaupunki ei voi kuitenkaan velvoittaa yhteiskaivuihin, koska tähän ei ole laillisia perusteita. Verkkotoimija voi esittää pyynnön ja velvoittaa toisen verkkotoimijan siihen.

Töistä tiedottaminen

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978) luvussa 4, erinäiset säännökset 14 a § (15.:ssä sanotaan, että työmaalla on oltava taulu, josta ilmenevät työn suorittaja ja työstä vastaavan yhteystiedot. Tämän lisäksi kaivuluvan lupaehtoihin on kirjoitettu, että luvan saajan tulee tiedottaa alueen kiinteistöjä kaivutöistä hyvissä ajoin ennen töiden alkua. Tiedottamisen voi hoitaa esim. jakamalla kiinteistökohtaisen tiedotteen kaivutöistä, jossa tulee mainita ainakin kaivutöiden alkamisajankohta ja työn suorittaja yhteystietoineen.

Kaupungin suorittama valvonta

Kaupungin resurssit valvonnan osalta ovat rajalliset. Kaupunkiluvituksen näkemyksen mukaan kaupungin kadut- ja kunnossapitoyksikön suorittama kaupungin oma valvonta on moitteetonta. Toimijoiden omassa sisäisessä valvonnassa on parannettavaa työn laadun ja suoritteiden osalta.

Kaivulupien lupaehdoissa on määrätty, että ennen kaivannon aloittamista on järjestettävä alkukatselmus yhdessä tiemestarin, kaupungin infrasuunnittelijan, kaupungin metsätalousinsinöörin ja viher- ja katuviheralueilla suoritettavissa kaivutöissä puisto ja liikuntapaikkojen viheralueestarin kanssa sekä Kokkolan Veden verkostopäällikön ja Kokkolan Energian kaukolämpöpäällikön kanssa. Alkukatselmuksessa kohteen sen hetkinen kunto ja olosuhteet dokumentoidaan valokuvin kaivuluvan hakijan toimesta. Hakijan tulee ottaa myös työnaikaiset (3-5 valokuvaa/päivä) valokuvat ja työnjälkeiset valokuvat. Kaikki kuvat tulee tallentaa muistitikulle ja luovuttaa noin 1 viikko ennen loppukatselmusta tiemestarille. Kaivutyön päätyttyä on järjestettävä loppukatselmus tiemestarin, työjohtajan, viher- ja katuviheralueilla puisto ja liikuntapaikkojen viheralueestarin ja metsätalousinsinöörin kanssa, jotka hyväksyvät työn suoritetuksi omalta osaltaan.

Käytäntönä on, että kaivualueilla kaupunki tekee pohjatyöt ja asfaltoinnin ja laskuttaa sen täysimääräisenä kaivajilta. Kaupunki ei siis käytä katujen perusparantamiseen varattua rahaa tai mitään muutakaan sille kohdennettua rahaa edellä mainittujen töiden korjaamiseen vaan kaikista korjauskustannuksista vastaa kaivuluvassa määritetty taho. Kaupunki tekee tai teettää korjaustyöt katualueilla, jotta laatu on parempi. Asfalttoinnit tehdään keskitetysti ja siihen vaikuttaa myös asfalttiasemien toiminta, joka tyypillisesti päättyy lokakuussa. Tämän takia kaikki suuremmat kaivuutyöt tulee saattaa valmiiksi ennen asfalttikauden päättymistä.

Lupamääräysten rikkominen

Kokkolan Kaupunkirakennelautakunnan on mahdollista sanktioida lupamääräysten vastaisesta toiminnasta ja luvattomasta toiminnasta kaupunkirakennelautakunnan hyväksymän taksan mukaisesti.

Vastuut

Vastuu on aina luvan saajalla tai työn suorittajalla ja se on määritetty lupaehtoihin. Lupamääräykset perustuvat nk. kunnossapitolakiin. Kunnossapitolain 14 a §:n (15.7.2005/547) 3 mom. mukaan: *Kunta voi antaa ilmoituksen johdosta työn suorittamisesta määräyksiä, jotka ovat tarpeen työstä mahdollisesti liikenteen sujuvuudelle, turvallisuudelle ja esteettömyydelle, kadulla ja yleisellä alueella sijaitseville johdoille ja laitteille sekä kadun ja yleisen alueen rakenteille aiheutuvan haitan ja vahingon vähentämiseksi.*

Yhteistyö eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa

Kaupunkirakennelautakunnan alainen infrarakentaminen yksikkö järjestää säännöllisesti 2 kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä, yhteistyöpalaverin, johon osallistuvat Liikelaitos Kokkolan Vesi, Kokkolan Energia Oy ja Kokkolan Energiaverkot Oy ja Kokkolan kaupungin eri yksiköiden ja sidosryhmien henkilökuntaa. Palavereissa ovat myös läsnä Kokkolan alueella toimivat suurimmat valokuituoperaattorit ja muut tietoliikennetoimijat. Lisäksi infrarakentamisen yksikkö järjestää jokaista työmaataan koskevan aloituspalaverin, johon kutsutaan yllämainitut toimijat. Yhteistyötä toisinsanoen tehdään paljon.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto

- 1 merkitsee tiedoksi aloitteen johdosta suoritettut toimenpiteet.
- 2 katsoo aloitteen tulleen käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.